

Bakgrunn for etablering av nasjonalt nettverk for krisestøtte til vannverk

Av Stig Atle Vange

Stig Atle Vange er utdannet veterinær med tilleggsutdannelse innen offentlig forvaltning. Han har erfaringsbakgrunn fra Mattilsynet, kommunalt næringsmiddeltilsyn og Statens næringsmiddeltilsyn. Han er nå seniorrådgiver i Folkehelseavdelingen i Helse- og omsorgsdepartementet.

Artikkel basert på innlegg på fagtreff i Norsk vannforening 29. februar 2016

Bakgrunn

I statsbudsjettet for 2016 er det bevilget kr 3 mill. for blant annet å etablere en nasjonal krisestøtteenhet for vannverk. Med begrepet "krisestøtteenhet" menes i denne sammenheng et organisert nasjonalt nettverk som kan gi kompetansestøtte til vannverk som er i en kritisk situasjon.

Ideen om et slikt kompetansenettverk er ikke ny og er et resultat av økt fokus på sårbarhet og beredskap i samfunnet på 2000-tallet. I NOU

2006:6 *Når sikkerheten er viktigst* ble vann og avløp framhevet som viktig kritisk infrastruktur. Her anbefales etablering av en nasjonal krisestøtteenhet for vannverk som et mulig tiltak for å redusere sårbarheten i vannforsyningen. Bakgrunnen for denne NOUen var Sårbarhetsutvalgets sluttrapport fra 2000. Dessuten forsterket hendelsen 11. september 2001 fokuset på sårbarhet, og DSB utarbeidet rapporten *Sårbarhet i vannforsyningen* som ble levert i november 2003.

Parallelt med dette sluttet Norge seg til WHO/UNECEs *Protokoll om vann og helse* i 1999. Norge forpliktet seg dermed til å sette

Statsbudsjettet for 2016

Flertallsforslag i Helse- og omsorgskomiteen om å bevilge kr 3 mill. for blant annet å etablere en nasjonal krisestøtteenhet for vannverk

nasjonale mål for vann og helse. Et omfattende arbeid ledet fram til regjeringens fastsettelse av *Nasjonale mål for vann og helse* 22. mai 2014. Flere departementer, Mattilsynet, Miljødirektoratet, Folkehelseinstituttet og bransjeorganisasjonen Norsk Vann deltok i arbeidet. Tilgang til krisestøtteenhet for vannverk ble angitt som eksempel på et konkret tiltak under et av målene i det nasjonale måldokumentet. Informasjon om arbeidet etter vannprotokollen finnes på Mattilsynets og Folkehelseinstituttets nettsider.

Gjennomføringsplan for 2014-2018

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har i samarbeid med Mattilsynet, Folkehelseinstituttet og Norsk Vann utarbeidet en gjennomføringsplan for 2014-2018 for HODs sektoransvar i henhold til de nasjonale målene. Opprettelse av en krisestøtteenhet er gjenspeilet i denne gjennomføringsplanen.

Folkehelsemeldingen og drikkevann

Stortingsmelding 19 (2014-2015) *Mestring og muligheter*, også kalt Folkehelsemeldingen, ble lagt fram for Stortinget 27.3.2015. Meldingen har et eget kapittel om drikkevann og gjennom mel-

dingen ble Stortinget orientert om de fastsatte *Nasjonale mål for vann og helse*. Ved Stortingets behandling ble det i komitemerknadene gitt uttrykk for bekymring over beredskapssituasjonen på vannområdet og komiteen fremhevet viktigheten av å få etablert en norsk krisestøtteenhet for vannverk. Komiteen viser i den sammenheng til den svenske Nasjonell vattenkatastrofgrupp (VAKA), som ble opprettet i 2004.

Norsk Vann har gjennom hele perioden vært en aktiv pådriver for opprettelse av et nasjonalt nettverk for krisestøtte til vannverk gjennom egne utredninger, ved å sette temaet på dagsorden og ved aktiv deltakelse i arbeidet med de nasjonale målene.

Dette ledet fram til at Stortinget ved behandling av statsbudsjettet for 2016 besluttet å bevilge kr 3 mill. for blant annet å etablere en nasjonal krisestøtteenhet for vannverk.

Tverrfaglig arbeidsgruppe etablert – Ordning fra 2017

Helse- og omsorgsdepartementet har etablert en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Folkehelseinstituttet, Norsk Vann, Mattilsynet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Folkehelseinstituttet som allerede har vaktordninger på enkelte områder, vil få en sentral

Folkehelsemeldingen Meld. St. 19 (2014-2015)

- Lagt fram for Stortinget 27.3.2015
- Eget kapittel om drikkevann
- Gjennom meldingen er Stortinget orientert om de nasjonale målene for vann og helse
- Stortinget behandlet meldingen 16. juni 2015
- Omfattende komitemerknader om vann
 - Bekymret over beredskapssituasjonen
 - Viktig å få på plass en norsk krisestøtteenhet for vannverk

rolle i nettverket (administrativ støtte, opplæring mv.). Kompetansenettverket vil bestå av personer både fra vannverksbransjen og Folkehelseinstituttet, samt eventuelt fra andre relevante fagmiljøer. Støtte skal kunne gis primært over telefon, eventuelt ved personlig oppmøte. Målet er å

kunne gi råd og veiledning til vannverk som opplever eller frykter at en alvorlig hendelse oppstår. Personene i nettverket for krisestøtte overtar ikke ansvaret for håndteringen av krisen. Arbeidet med å etablere ordningen pågår med sikte på etablering av en funksjonell ordning fra 2017.